بەرنامەی کۆمەڵە بۆ پێکهێنانی حکوومەتێکی فێدراڵ و دامەزراندنی دەسەڵاتدارەتیی خەڵک لە کوردستان

" بەرنامەی کۆمەڵە بۆ پێکهێنانی حکوومەتێکی فێدراڵ و دامەزراندنی دەسەڵاتدارەتیی خەڵك لە کوردستان"
پەسەندکراوی کۆنگرەی نۆهەمی کومەڵە
پووشپەڕ، گەلاوێژی 1380

پێشەکی
لە روانگەی ئێمەوە، دەستەبەربوونی ماف و داخوازیەکانی خەڵکی کوردستان بە شێوەیەکی شایستە و پایەدار، لە رێگەی دامەزرانی سیستمێکی دێمۆکراتیکی پەیگیرەوە لە ئێران کە بێ ئەملا و ئەولا و بە تەواوی مافی نەتەوەکان لە دیاریکردنی چارەنووسیاندا بە رەسمی دەناسێ و لە دەستوور (قانوونی ئەساسی)ی خۆیدا رایدەگەیەنێ، ئیمکانی هەیە.
ئێمە خوازیاری پێکهاتنی ئێرانێکی فێدراتیف و دێمۆکراتیکین کە لە کۆمەڵێك "حکوومەتی هەرێمی" فێدراڵی هاوماف پێك دێ و حکوومەتی فێدراڵی ناوەندی تێیدا نوێنەری هاوبەش و هەڵبژاردەی هەموو ئەم گەل و ناوچە فێدراڵانەیە.
ئێمە لێرەدا بەرنامەی کۆمەڵە بۆ پێکهاتنی کوردستانێکی فێدراڵ رادەگەیەنین؛ بەرنامەیەك کە پەیوەندی لەگەڵ ئامانجەکان و ستراتێژیی گشتی کۆمەڵە هەیە و بەدیهاتنی لە خزمەت دێمۆکراتیزە کردنی ساختاری سیاسیی ئێران، پەرەپێدانی مەیدانی بەشداریی جەماوەر لە بەڕێوەبردنی کاروباری خۆیاندا و هەروەها لە خزمەت لاچوونی ستەمی نەتەوەیی لە سەر نەتەوەی کورد و دامەزرانی دێمۆکراسی لە کوردستان دایە.
ئێمە بۆ بە دست هێنانی مافی دیاریکردنی چارەنووس و بەدیهێنانی ئەو ئامانجانەی لەم بەرنامەیەدا راگەیەندراون، لە رێگەی بزووتنەوەی شۆڕشگێڕانەی کۆمەڵانی گەلی کوردەوە خەبات دەکەین و، جەماوەری بەرینی خەڵکی کوردستان بۆ بەسەرکەوتن گەیاندنی ئەم بزووتنەوەیە و بەدیهێنانی ئەم داخوازانە کۆدەکەینەوە و رێکیان دەخەین. لە هەمان کاتدا ئێمە ئەم داخوازانە بە پشت بەستن بە خەباتی

جەماوەر لە هەموو حکوومەتێکی ناوەندیش داوا دەکەین.

فەسڵی یەکەم
سنووری دەسەڵاتی حکوومەتی فێدڕاڵی کوردستان
یەك: هەرێمی فێدڕاڵی کوردستان، لە یەکگرتنەوەی ئازادانە و دڵخوازنەی ناوچە کوردنشینەکانی رۆژئاوای ئێران، کە کەوتوونەتە ناو چەند پارێزگا، لە یەکەیەکی سیاسی و ئیداریدا پێك دێ.
دوو: هەموو کاروباری پەیوەندیدار بە یاسادانان، دادوەری، پۆلیس، ماڵیات، ئیداری و فەرهەنگیی کوردستان لە ئەستۆی "حکوومەتی هەرێمی" فێدڕاڵی کوردستانە. خەڵکی کوردستان، وەك هەموو ناوچە فێدڕاڵەکانی ئێران، لە هەمان کاتدا بەشێك لە دەزگاکانی یاسادانان و بەڕێوەبەرێتی حکوومەتی فێدراتیڤی ئێران پێك دێنن.
سێ: کاری پەیوەندیدار بە سیاسەتی دەرەوە، پارێزگاری بەرانبەر بە هێرشی دەرەکی، بەرنامە و سیاسەت داڕشتنی درێژ ماوەی ئابووریی، سەراسەری و سیستمی دراوی وڵات و تۆڕی پەیوەندیەکانی وڵات، لە دەسەڵاتی حکوومەتی فێدراتیڤی سەراسەری دایە. بەڵام لە هەر کام لەم بوارانەدا بڕیارێك کە راستەوخۆ پەیوەندی بە بەرژەوەندەکانی گەلی کوردەوە هەبێ، بە راوێژ کردن لە گەڵ "حکوومەتی هەرێمی" فێدڕاڵی کوردستان دەبڕێتەوە.
چوار: پۆلیس (ئینتزامات)ی ناوخۆی کوردستان لە دەسەڵاتی"حکوومەتی هەرێمی" فێدڕاڵی کوردستان دایە و هەرچەشنە راگواستنێکی چەکدارانەی هێزی چەکداری حکوومەتی فێدڕاڵی سەراسەری لە هەرێمی فێدڕاڵی کوردستاندا، بە رەزامەندی و چاوەدێریی بەرزترین دەزگای حکوومەتی فێدڕاڵی کوردستان دەکرێ.
پێنج: حکوومەتی فێدڕاتیڤی سەراسەری هەموو ساڵێ بە پێی رێژەی دانیشتووانی کوردستان، لە چاو هەموو دانیشتووانی ئێران و بە لە بەرچاوگرتنی پێویستی قەرەبوو کردنەوەی دواکەوتووییە ئابوورییەکان و بردنە سەری ئاستی گوزەران و ئاسوودەیی خەڵکی کوردستان، بەشێك لە بوودجەی وڵات بۆ کوردستان تەرخان دەکا. چۆنیەتی دابەشکردنی ئەو بوودجەیە، لە دەسەڵاتی "حکوومەتی هەرێمی" فێدڕاڵی کوردستان دایە.
شەش: لە دەزگا دەوڵەتیەکاندا، لە خوێندنگەکان و زانکۆکانی کوردستان و دەزگا رۆشنبیری و هونەرییەکاندا و لە دەزگاکانی راگەیاندندا، زمانی کوردی وەك زمانی رەسمی بەکار دەبرێ. زمانی فارسیش لە کوردستان زمانێکی رەسمییە و لە خوێندنگەکان دەخوێندرێ. زمانی رەسمیی نامە گۆڕینەوە و پەیوەندی گرتن لە گەڵ حکوومەتی فێدڕاڵی سەراسەری، زمانی فارسییە.

فەسڵی دووهەم ــ سەرخەتەکانی بەرنامەی حکوومەتی فێدڕاڵی

سەرخەتەکانی سیاسەت و بەرنامەی کاری "حکوومەتی هەرێمی" فێدڕاڵی کوردستان بریتین لە:
یەکەم: جیایی دین لە دەوڵەت، دین بە مەسەلەی خوسووسیی کەسەکان دادەندرێ و هەرکەس ئازادە هەر دینێکی هەبێ یان هیچ دینێکی نەبێ، ئازادیی هەموو دینەکان و ئازادیی پەیڕەوانی دینە جۆراوجۆرەکان لە بەڕێوەبردنی رێوڕەسمە دینیەکانی خۆیان دا.
دووهەم: یەکسانیی مافی ژن وپیاو لە هەموو بوارێکی ئابووری و کۆمەڵایەتی و سیاسیدا و دانانی یاسا و رێسای وا کە هەموو ئەو نابەرابەرییانەی هەن هەڵوەشێنێتەوە و لە ژیان و فەرهەنگی کۆمەڵیان بسڕێتەوە.

سێهەم: هەڵبژاردەبوونی دەزگاکانی بەڕێوەبەری و کاربەدەستان.
چوارەم: زەمانەت کردنی ئازادیی تەواوی بیروباوەڕ، دەربڕین و چاپەمەنی و هەڵسووڕانی سیاسی، ئازادیی تەواوی ڕێکخراوەکان و حیزبەکان و کۆڕ و کۆمەڵە ئەدەبی و هونەری و پیشەییەکان، ئازادی تەواوی سەندیکاکان و شوورا کرێکارییەکان، هەڵسووڕانی پیشەیی و سیاسییان.
پێنجەم: هەوڵدان بۆ پەرەپێدانی عەدالەتی کۆمەڵایەتی و کەم کردنەوەی مەینەت و بێ بەشیەکانی جەماوەری کرێکار و زەحمەتکێش و دابینکردنەوەی پێویستییە سەرەکییەکانی لەش ساغی و خوێندن و تەئمینی کۆمەڵایەتی.
شەشەم: بەڕێوەبردنی گرینگترین و سەرەتاییترین داخوازە کرێکارییەکان، وەك دیاریکردنی لانی کەمی حەقدەستی کرێکاران بە پێی ئاستی گرانی و پێویستییەکانی بژێوی بنەماڵە کرێکارییەکان، دامەزراندنی سیستمێکی تەئمینی کۆمەڵایەتی و بیمەی بێکاری.
حەوتەم: پێکهێنانی سیستەمێکی ماڵیاتی هەتا کۆتایی تەمەنی 16 ساڵی.
هەشتەم: دامەزراندنی سیستەمێکی خوێندن و پەروەردەی زانستی و پێشکەوتوو کە بە بێ هەڵاواردن لە دەسترەسی هەمووواندا بێ. بنەبڕکردنی نەخوێندەواری لەرێگەی بەڕێوەبردنی پەیگیرانە و خێرای پرۆژەی خوێندەوار کردنی گەورە ساڵانەوە.
نۆیەم: پاراستن و باشکردنی ژینگە، لە پاراستنی دارستانەکان و ئاو و سەرچاوە سروشتیەکان و دروست کەڵك لێ وەرگرتنیان لە پێناو ئاوەدانی و ئاسوودەیی گشتیدا.
دەیەم: پەرەپێدان و گەشەپێدانی فەرهەنگ و هونەر، رۆژنامەکان، کتێبخانە گشتییەکان و دانانی رێگا و شوێنێك کە دەسکەوتەکانی تەکنۆلۆژی و زانست و پەیوەندییەکان لە دەسترەسی لاوان و کۆمەڵانی خەڵك دابن.
یازدەهەم: خەبات لە دژی هۆکارەکانی گیرۆدەیی بە مادە سڕکەرەکان، پێکهێنانی دەرفەت و پێویستییەکانی و هاندان، وەرزش کار فێر بوون و پەروەردە بوون بۆ تازە لاوان و لاوانی کوردستان.
دوازدەهەم: پەرەپێدانی رۆحی برایەتی و پێکەوە ژیان لەگەڵ گەلانی دیکەی ئێران، دابینکردنی مافەکانی هەموو کەمایەتیە نەتەوەیی و فەرهەنگیەکان لە کوردستان.

ئامانج و ستراتیژی کۆمەڵە لە بزووتنەوەی کوردستاندا

پەسەندکراوی کۆنگرەی نۆهەمی کۆمەڵە
پووشپەڕ – گەلاوێژی 1380

فەسڵی یەکەم- کێشەی کورد لە ئێران و بزووتنەوەی شۆڕشگێڕانەی کوردستان

یەك: ئێران وڵاتیکی فرەنەتەوەیە کە تێیدا ستەمگەریی نەتەوەیی لە خزمەت پاراستن و پتەوکردنی دیکتاتۆری و زۆرداری، سەرکوتکردنی داواکان و بزووتنەوە رەواکان پێکهێنانی دووبەرەکی و دوژمنایەتی لە نێوان کرێکاران و زەحمەتکێشان دا و پەرەپێدانی دەمارگیری و رقەبەری بەربەست کردنی رێگەی گەشە و سەرهەڵدانی ئازادانەی سیاسی و رۆشنبیری کۆمەڵگای ئێران و پاراستن و پتەوکردنی دەسەڵاتی کۆنەپەرستی و ئەمپریالیزم دا بووە و هەیە.

دوو: نەتەوەی کورد، نەتەوەیەکی زۆر لێکراوە کە لە ئەنجامی دابەشکردنەوەی سەرلەنوێی جیهان لە نێوان دەوڵەتانی ئەمپریالیستی دا دوای شەڕی یەکەمی جیهانی لە نێوان وڵاتانی ناوچەکەدا دابەشکراوە و مافی پێکهێنانی دەوڵـەتی نیشتمانیی لێ زەوت کراوە. بوونی ستەمی نەتەوەیی لە پاڵ دڕندانەترین شێوەی سەرکوتکردن دا، هەمیشە هۆیەك بووە بۆ دواکەوتوویی ئابووری و رۆشنبیریی ئەم نەتەوەیە. گەلی کورد گەلێك جار لە دژی ئەم ستەمگەرییە نەتەوەییە و بۆ بەدەستهێنانی مافی دیاریکردنی چارەنووس هاتووەتە مەیدانی خەبات و بەرەنگاربوونەوە. ئەم خەبات و بەرەنگاربوونەوانە کە راستەوخۆ لە دژی حکوومەتە دیکتاتۆرییەکانی ناوەند بوون، لە رابردوودا سەرۆك عەشیرەتەکان، شێخەکان، دەرەبەگەکان و دواتر هێزە بۆرژواییەکان رێبەرایەتییان کردوون. ئەم هێزانە لە کوردستان لەگەڵ بەرژەوەندی زەحمەتکێشان ناتەبا بوون و ستەمیان لێدەکردن، لە رێبەرایەتیکردنی خەباتی نەتەوەیش دا راڕا و ناپەیگیر بوون و جاری وابووە لەگەڵ چینە ستەمگەرەکانی نەتەوەی باڵادەست لە دژی جەماوەری زۆرلێکراو رێککەوتوون.

سێ: زاڵبوونی شێوەی بەرهەمهێنانی سەرمایەداری و ئاڵوگۆڕە کۆمەڵایەتییە بەرینەکانی کە بە دوویدا هاتن، لە چەند دەیەی رابردوودا، ئەنجامی سیاسی و رۆشنبیری گەورەی لە کۆمەڵدا لێکەوتووەتەوە، زەمینەی وشیاربوونەوە و هاتنە مەیدان و رێکخراوبوونی چینی کرێکاری هەرچی زیاتر پەرەپێداوە و دەورو گرینگی کۆمەڵایەتی ئەو چینەی گەلێك زیاتر کردووە و بەم جۆرە بناغەی ماددیی رێبەرایەتی چینی کرێکار و حیزبی سیاسیی ئەو چینەی لە بزووتنەوەی کوردستان دا پێکهێناوە.
سەرهەڵدان و گەشەکردنی کۆمەڵە خۆی حاسڵی ئەم ئاڵوگۆڕە کۆمەڵایەتییە تازەیە بووە و پەیوەندێکی تەواوی بووە لەگەڵ گۆڕانی کۆمەڵگەی کۆن و باب مەزنانە، سەرهەڵدانی بەرینی چینی کرێکار، شارنشینیی تازە، پەرەگرتنی خوێندنی گشتی، زیادبوونی دەوری ژنان و لاوان و بەرزبوونەوەی ئاستی چاوەڕوانییەکانی خەڵك لە ژیانی کۆمەڵایەتی کۆمەڵە هێزێکی تازە بوو کە لە زەمین و زەمانی ئەم ئاڵوگۆڕە کۆمەڵایەتییەدا، لە لایەك لە ژێر تیشکی رادیکاڵیزە بوونی کەش و هەوای سیاسیی ئێران و گرسانی چەپێکی شۆڕشگێڕ لە ئێران لە کۆتایی شەستەکانی زاییندا و لە لایەکی دیکە لە ژێر تیشکی هەلومەرجی تایبەتی کۆمەڵگای کوردستان و بزووتنەوەی شۆڕشگێڕانەی گەلی کورد، پێکهات و

گەشەی کرد. هاتنەمەیدان و هەڵسووڕانی بەرینی کۆمەڵە وەك هێزێکی چەپ و پێشڕەو، کە داهێنەری فەرهەنگێکی سیاسیی جیاواز و نوێ و سیاسەت و ڕێبازی خەباتکارانەی تازە بوو و، ئەو بنکە جەماوەرییە بەرینە کە لە ئەنجامی ئەم هەڵسووڕانەدا بە دەستی هێنا، بەش بە حاڵی خۆی کاری کردە سەر کۆمەڵگای کوردستان و بزووتنەوەی شۆڕشگێڕانەی گەلی کورد و کاری کردە سەر چەپی ئێرانیش.

سەرهەڵدان و هەڵسووڕانی کۆمەڵە، شوێنەوارێکی قووڵی لەسەر ڕەوتی وشیاربوونەوە و خەباتی کرێکاران و زەحمەتکێشانی کوردستان بەجێهێشت بە جۆرێك کە هێنانەگۆڕی مەسەلەکانی پەیوەندیدار بە کرێکاران و مافەکان و خەباتیان لە کوردستان، لەگەڵ ناو و هەڵسووڕانی کۆمەڵە تێکەڵ بووە. هەروەها کۆمەڵە لە بواری دیکەش دا، وەك بایەخ پێدان و پشتبەستن بە هەنگاوەکانی جەماوەر و بزووتنەوە جەماوەرییەکان، داکۆکیکردن لە جووتیارانی زەحمەتکێش، داکۆکیکردن لە دێمۆکراسی و لە ماف و ئازادییەکانی خەڵك و شارۆمەندان، ڕاگەیاندنی ڕاشکاوانەی مەسەلەکانی بزووتنەوەکە بە کۆمەڵانی خەڵك و داکۆکیکردنی لێبڕاوانە لە مافەکانی خەڵکی کوردستان، داکۆکیکردن لە مافەکانی ژنان و، لە بواری دیکەی لەم بابەتەدا ناوەرۆك و شێوازی تازە و پێشکەوتنخوازانەی بە بزووتنەوەی گەلی کورد بەخشیوە و لەم مەیدانانەدا دەورێکی حاشاهەڵنەگری بووە و گەلێك لە دەسکەوتەکانی بزوووتنەوەی کوردستان لەم بوارانەدا بەرهەمی هەڵسووڕانی ڕەوتی ڕادیکاڵ و سۆسیالیستیی کۆمەڵەن.

بەم جۆرە کۆمەڵە وەك حیزبی پێشەنگ و ڕابەری بزووتنەوەی شۆڕشگێڕانەی کوردستان، لە دژوارترین هەلومەرجدا و بەدانی هەزاران قوربانی، لە ڕیزەکانی پێشەوەی ئەم خەباتەدا ئامادە بووە و، لە مێژوویی خەباتی کرێکاران و زەحمەتکێشانی کوردستان و بزووتنەوەی شۆڕشگێڕانەی گەلی کورد دا جێگەیەکی بۆ خۆی مسۆگەر کردوە کە لە سڕینەوە نایە.

چوار: زیاتر لە بیست ساڵ دەسەڵاتدارییەتی کۆماری ئیسلامی، گەلێك مەینەتی ئابووری و بژێوی و سیاسی و فەرهەنگیی گەورەی بەسەر هەموو خەڵکی ئێران هێناوە و، ئێرانی کردووەتە دۆزەخێکی گەورەی ستەم و هەڵاواردن و سەرکوت. دەسەڵاتدارییەتی ئەم حکوومەتە لە کوردستان هاوتا بووە لەگەڵ هەڵاواردن و بێمافییەکی بەرینی نەتەوەیی و فەرهەنگی، بەڕێوەبردنی سیاسەتی هەڵاواردن لە بواری گەشەپێدان و ئاوەدانیدا، دووبەرەکی نانەوەی مەزهەبی، پەرەپێدانی گیرۆدەیی بە ماددە سڕکەرەکان، سانسۆر و دانانی قەدەغە و قۆرغی جۆراوجۆر، داگیرکردنی چەکدارانە، چەکدارکردنی زۆرەملی، ڕاگواستن، دوورخستنەوەی خێزانەکان، گرتن و شکەنجە و تیرۆر و کوشتن و لە سێدارەدان.

لە 28ی مانگی گەلاوێژی ساڵی1358ی هەتاویدا، حکوومەتی کۆماری ئیسلامی بە بیانوویی پووچ و بە بێ گوێدانە داخوازە ڕەواکانی خەڵکی کوردستان و بە بەربەست کردنی هەموو ڕێگاچارەیەکی سیاسی، کوردستانی دایە بەر هێرشێکی هەمەلایەنەی چەکدارانە و لەشکرکێشییەکی بەرین، کە ئەم داگیرکردنە هەتا ئێستاش درێژەی هەیە. لەم ماوەیەدا حکوومەتی کۆماری ئیسلامی دەستی لە هیچ کوشتار و وێرانکارییەك نەپاراستووە و لە ستەم و زۆرداری هەرچی لە دەستی هاتووە کردوویەتی. بەڵام مێژوویی بیست ساڵی ڕابردووی کوردستان لە هەمان کاتدا، مێژووی ڕاوەستان و خۆڕاگریی خەڵك بووە و زیاتر لە بیست ساڵ سەرکوتگەری و کوشتار نەیتوانیوە ئیرادەی کۆمەڵانی گەلی کورد تێك بشکێنێ و وایان لێ بکا کە دەست لە داوا ڕەواکانیان هەڵگرن.

هەر لە سەرەتای هێرشی حکوومەتەوە بۆ کوردستان، بزووتنەوەیەکی بەرینی خۆڕاگریی سیاسی و چەکدارانە بەرپا بوو. لەو کاتەوە تا ئێستا کوردستان گەلێك شانۆی شکۆداری خۆڕاگری و کۆڵنەدانی

خەڵكی خەباتكاری لە شێواز و مەیدانی جۆراوجۆردا بە خۆوە دیوە. بزووتنەوەی شۆڕشگێڕانە لە كوردستان لەم ماوەیەدا بە گەلێك هەوراز و نشێودا تێپەڕیووە و شانۆی خەباتی جۆراوجۆر بووە، لە خۆپیشاندان و مانگرتنەكانەوە بگرە هەتا راپەڕینی شارەكان و خۆڕاگریی شكۆداری جەماوەری، لە شەڕی قارەمانانەی هێزی چەكداری شۆڕشگێڕەوە بگرە هەتا كۆچی بەكۆمەڵ بۆ ناڕەزایەتی دەربڕین و هەتا وتوویژ لەگەڵ نوێنەرانی حكوومەت و سەرەنجام هەتا شەپۆلی تازەی خۆپیشاندان و ئاخێزە جەماوەرییە بەرینەكانی ئەم ساڵانەی دوایی شارەكانی كوردستان، بەڵام هەرگیز سەری تەسلیم بوونی دانەنواندووە و دەسەڵاتدارییەتی كۆنەپەرست نەیتوانیووە دەستەمۆی بكا و، خامۆشی نەیتوانیووە باڵی بەسەردا بكێشێ. حكوومەتی كۆماری ئیسلامی، سەرەڕای هەموو زەبروزەنگ و سەركوتگەری و داگیركەرییەكانی، سەركەوتنێكی سست و لەرزۆكی بەدەستهێناوە و، نەك هەر مەسەلەی كوردستانی چارەسەر نەكردووە، بەڵكوو ئەم مەسەلەیە بەتەوژمتر و بەهێزتر لە هەمیشە لە بەرانبەر ئەو حكوومەتەدا خۆ دەنوێنێ.

كوردستان لەم ساڵانەی دواییدا وەخەبەرهاتنێكی سیاسی و رۆشنبیری تازەی بە خۆوە دیوە. جەماوەری بەرینی خەڵك و بە تایبەت لاوان، كە لە بێكاری و هەژاری و هەڵاواردن و ستەم وەگیان هاتوون و داهاتوویان لێ تاریك بووە، جموجۆڵێكی خەباتكارانەی تازەیان دەست داوەتێ. ترس لە رژیمی دیكتاتوری دینی جێگەی خۆیداوە بە بووژانەوە و سەرهەڵدان و حەقخوازی و، شەپۆلی ئەم خەباتە رۆژبەرۆژ مەودای تازەتر دادەگرێ. هاوسەنگیی نێوان هێزی خەڵك و دەسەڵاتدارەتی لە كوردستان خەریكە بە قازانجی خەڵك دەگۆڕێ. زیاتر لە بیست ساڵ هەڵاواردن و سەركوت نەك هەر خەڵكی كوردستانی نەبەزاندووە، بەڵكوو بووەتە هێزێكی خەباتكارانەی پەنگ خواردو كە لە هەموو رووداوێكدا خۆی نیشان دەدا و لەوانەیە لە هەلومەرجی گونجاودا وەك تەقینەوەیەكی سیاسی سەر هەڵ بدا.

فەسڵی دووهەم- ئامانجەكان و ستراتێژیی كۆمەڵە لە بزووتنەوەی شۆڕشگێڕانەی گەلی كورد دا

پێنج: مەسەلەی نەتەوایەتیی كورد، ئەگەرچی لایەنی ئابووری و فەرهەنگی و هی دیكەی هەیە، بەڵام لە بنەڕەتدا ریشەی لە پێكنەهاتنی دەوڵەتی میللی و بەدینەهاتنی مافی چارەنووسی ئەم نەتەوەیەدایە و هەر بۆیە مەسەلەیەكی سیاسییە كە ناوەرۆكەكەی بریتییە لە بەدیهێنانی دەسەڵاتدارەتیی خەڵكی كوردستان بەسەر خاكی خۆیدا.

ئامانجی كۆمەڵە لە بزووتنەوەی شۆڕشگێڕانەی گەلی كورد دا بریتییە لە نەهێشتنی ستەمی نەتەوایەتی، راماڵینی دەزگا سەركوتگەر و بۆرۆكراتیكەكانی حكوومەتی ناوەندی، بەدیهێنانی دەسەڵاتدارەتیی خەڵكی كوردستان بەسەر خاكی خۆیدا، پەرەپێدانی ئازادییە سیاسییەكان و عەداڵەتی كۆمەڵایەتی لە كوردستان و، پێكهێنانی حكوومەتێكی فیدراڵ كە نوێنەری دەسەڵاتدارەتیی خەڵك و پارێزەری بەرژەوەندەكانی كرێكاران و زەحمەتكێشانی كوردستان بێ.

شەش: ئێمە لایەنگری یەكسانی مافی نەتەوەكان، هەڵوەشانەوەی هەموو جۆرە هەڵاواردن و ستەمێكی نەتەوەیی و، دژ بە پێكهێنان و هاندانی هەرچەشنە رقەبەری و دوژمنایەتییەكی نەتەوەیین و خوازیاری نەهێشتن و قەدەغە كردنی هەر چەشنە دەست درێژییەك بۆ سەر مافەكانی كەمایەتییە نەتەوەییەكانین. هەر لەم پێناوەدا، ئێمە بۆ برەو پێدانی رۆحی برایەتی و هاوكاریی نێوان زەحمەتكێشانی گەلانی جۆراوجۆری ئێران و خەبات بەرانبەر بە هەر چەشنە بەرچاوتەنگی و دژایەتییەكی نەتەوەیی و قەومی و ئایینی تێدەكۆشین. ئێمە بە پێی جیهان بینی و بەرنامەی سۆسیالیستیی خۆمان، مافی هەموو میللەتانی دانیشتووی ئێران بۆ دیاریكردنی چارەنووسی خۆیان، یانی ئازادی ئەو نەتەوانە لە جیابوونەوە و پێكهێنانی دەوڵەتی سەربەخۆدا بە رەسمی دەناسین. لە هەمان كاتدا ئێمە خوازیاری یەكگرتنی ئازادانە و

برایانەی نەتەوەکانی دانیشتووی ئێران لە پێکهاتەیەکی سیاسیی فیدراتیڤ داین و لەسەر ئەو بڕوایەین
.کە ئەم یەکگرتنە بە قازانجی دێمۆکراسی و بە قازانجی جەماوەری زەحمەتکێشە

کۆمەڵە هەوڵدەدا بۆ ئەوەی هەموو هێزە چەپ و ئازادیخوازەکان و لایەنگرانی راستەقینەی دێمۆکراسی
لە ئێران، پشتیوانی لە بزووتنەوەی شۆڕشگێڕانەی گەلی کورد و لە داخوازە رەواکانی خەڵکی
کوردستان بکەن. کۆمەڵە لە دیاریکردن و داڕشتنی پەیوەندەکانی خۆیدا لەگەڵ ئەو هێزانە، ئەو
. پشتیوانییە لەبەرچاو دەگرێ

حەوت: کۆمەڵە بۆ دەست کۆتاکردن و وەدەرنانی هێزە سەرکوتگەرەکانی کۆماری ئیسلامی لە
کوردستان و دامەزراندنی دەسەڵاتدارەتیی دێمۆکراتیکی راستەوخۆی جەماوەری کرێکار و زەحمەتکێش
لە کوردستان، بۆ پێکهاتن و بەهێزکردنی شوورا کرێکاری و خەڵکییەکان، بۆ پێکهاتن و بەهێزکردنی
سەندیکاکان و رێکخراوە کرێکارییەکانی دیکە، بۆ دەستەبەر کردنی یاسای کارێکی پێشڕەو، بۆ
هێنانەگۆڕ و بەرەوپێش بردنی هەر هەنگاوێگ کە خزمەت بە باش بوونی ژیانی ماددی و مەعنەویی
کۆمەڵانی کرێکار و زەحمەتکێش بکا، بۆ هەڵوەشاندنەوەی هەر چەشنە جیاکاری و هەڵاواردنێك لە
نێوان ژن و پیاودا و بۆ یەکسانیی مافەکانی ژن و پیاو و بۆ هێنانە مەیدانی هێزی گەورەی ژنانی
زۆرلێکراو لە خەباتدا لە پێناو ئازادی و بەرابەریی مافەکاندا و بۆ پێکهاتن و بەهێزکردنی
رێکخراوەکانی ژنان، بۆ هەڵوەشاندنەوەی هەرچەشنە هەڵاواردن و ستەمێکی نەتەوەیی و فەرهەنگی،
بۆ جیایی دین لە دەوڵەت، بۆ بەهێز کردن و پەرەپێدانی هەنگاوە راستەوخۆکانی جەماوەر و بزووتنەوە
و رێکخراوە دێمۆکراتیك و جەماوەرییەکان، بۆ چەکدار کردن و هەڵخڕاندنی جەماوەری کرێکار و
زەحمەتکێش بۆ داکۆکی لە دەسکەوتەکانیان و پاراستنی کوردستانی شۆڕشگێڕ بەرانبەر بە هەر چەشنە
پیلانگێڕانێکی کۆنەپەرستی خەبات دەکا، لە پێناو بەرەوپێش بردن و بەدیهێنانیاندا بەرهەڵستی هەموو
دژواری و کۆسپ و گرفتێك دەبێتەوە و هەموو توانای خۆی بۆ تەرخان دەکا و لە هیچ فیداکارییەك
درێغی ناکا. هێز و هۆی سەرەکی بۆ بەدیهاتنی ستراتیژی کۆمەڵە لە کوردستان هێزی لە بن نەهاتووی
جەماوەری خەڵك و بزووتنەوەیان و هەنگاوەکانیانە و، کۆمەڵە توانای خۆی دەخاتە سەر وشیار
.کردنەوە و هەڵخڕاندن و رێکخستنیان
لە هەمان کاتدا هێزی پێشمەرگەی چەکداری کۆمەڵە، بەشێك هەر لەم هێزە کۆمەڵایەتیەیە، باسکی
چەکداری کرێکاران و زەحمەتکێشانی کوردستان و یەکێك لە ئامرازەکانی بەرەوپێش بردن و
.بەدیهێنانی ئەو ئامانجانەیە و، پتەو کردن و پەرەپێدانی ئەو هێزە یەکێك لە ئەرکەکانی کۆمەڵەیە
کۆمەڵە لە هەمان کاتدا لە هەموو دەرفەتێك، ئەگەرچی کەم و کورتیش بێ، کە بە هۆی گوشاری
بزووتنەوەی شۆڕشگێڕانە و یان لاوازبوونی بەرەی دەسەڵاتدارەتی پێکبێ، بۆ بەرەوپێش بردنی هەر
ئەم ئامانجانە و زەمینە خۆشکردن بۆ بەدیهاتنیان کەڵك وەردەگرێ. کۆمەڵە هەمیشە رێگاچارەی
سیاسیی بۆ مەسەلەی کوردستان و بەدیهاتنی داخوازییەکانی گەلی کورد پێ باشتر بووە و بۆ بەرەوپێش
بردنی رێگا چارەی سیاسی ئامادە بووە. بەڵام حکوومەتی کۆماری ئیسلامی تا ئێستا هیچ زەمانێکی
بێجگە لە زمانی زەبروزەنگ و ملهوڕی نەزانیوە و وەڵامی داوا رەواکانی خەڵکی کوردستانی بە
کوشتار، شکەنجە، سێدارە، گرتن و تیرۆر و هێرشی چەکدارانە داوەتەوە. لە هەلومەرجێکی ئاوادا،
خەڵکی کوردستان و لە پێشەوەیان کۆمەڵە، لە بەرانبەر ئەم ستەم و سەرکوتگەرییەدا لێبڕاوانە
.راوەستاون و رادەوستن

هەشت: کۆمەڵە بۆ هاوکاری و رێککەوتنی سیاسی و عەمەلی لەگەڵ حیزبەکان و هێزە سیاسییەکانی

کوردستان بۆ بەرەو ڕووبوونەوەی هاوبەش بەرانبەر بە کۆماری ئیسلامی و هێنانە گۆڕ و بەرەوپێش بردنی هاوبەشی داخوازییەکانی گەلی کورد ئامادەیە. بەدیهێنانی سیاسەتێکی لەم چەشنە، توانایی هەر کۆنەپەرستییەکی دەسەڵاتدار لە ئێستا و داهاتوودا بۆ دووبەرەکی نانەوە، هەڵگیرساندنی شەڕی ناوخۆ و لە ئەنجام دا پشت گوێ خستن و پێشێلکردنی داخوازەکانی نەتەوەی کورد و دەسکەوتەکانی و سەرکوتکردنی کوردستان، زۆر کەمتر دەکاتەوە و ئەو دەرفەتە بۆ گەلی کورد دەڕەخسێنی کە بە دڵنیایی و هێزێکی زیاترەوە داخوازەکانی خۆی بەسەر حکوومەت دا بسەپێنێ. کۆمەڵە هەروەها داواکاری ڕێککەوتنی حیزبە سیاسییەکانی کوردستانە بۆ پابەندبوونیان بە پەنا نەبردن بۆ زۆر لە پەیوەندەکانی نێوانیاندا و بۆ پاراستنی دەسکەوتەکانیان، بە قازانجی گەشەی وشیاری سیاسی کرێکاران و زەحمەتکێشانی کوردستان و بە قازانجی هەنگاونانی کوردستان بەرەو کۆمەڵگایەکی مۆدێڕن و دێمۆکراتیك دەزانین.

کۆمەڵە لە پلۆرالیزم و فرەچەشنیی سیاسی و فەرهەنگی لە کۆمەڵگای کوردستاندا، لە بەرقەراربوون و پاراستنی ڕێسا دێمۆکراتیکەکان، لە هەڵبژاردەبوون و خۆ بە بەرپرس زانینی دەزگاکانی دەسەڵاتدارەتی لە کوردستان داکۆکی دەکا و هەموو توانای خۆی بۆ پاراستن و داکۆکیکردن لەم بنەمایانە دەخاتەگەڕ.

کۆمەڵە ئاڵاهەڵگری داکۆکیکردن لە ئازادییەکان و مافە تاکەکەسی و سیاسییە بەرینەکانی شارۆمەندان، ئازادی هەمەلایەنەی دەربڕین، بڵاوکردنەوە و چاپەمەنی، کۆبوونەوە و ڕێکخراوبوون، ئازادیی ڕەخنەگرتن لە حیزبەکان و لێپرسراوانی سیاسی و ئازادی پەیوەست بوون یان پەیوەست نەبوونی شارۆمەندان بە هەر کام لە حیزبەکانەوەیە و، داکۆکیکردن لەم ماف و ئازادییانە بە ئەرکی خۆی دادەنێ.

نۆ: کۆمەڵە لە خەباتی ئازادی بەخشی گەلی کورد لە بەشەکانی دیکەی کوردستان بۆ بەدەستهێنانی مافی دیاریکردنی چارەنووس پشتیوانی دەکا و بۆ پێکهێنانی نزیکایەتیی سیاسی و فەرهەنگی لە نێوانیان دا، تێدەکۆشێ